



**II Dünya Savaşı'ndan bu yana dünyanın yaşadığı en ağır insani kriz** olan Suriye'deki çatışmalar 6. yılına girdi ve görünürde sona ereceğine ilişkin bir belirti de bulunmuyor. Milyonlarca insan evlerini terk edip komşu ülkelere sığınmak zorunda kaldı ve bu insanların gelecekleri de belirsiz. **Çocuklar kriz karşısında en büyük bedeli ödeyen** ve en ağır yükü taşıyan kesim olmaya devam ediyor: eğitimleri, duygusal sağlıkları, hatta yaşamları risk altında.

**Yarısından fazlası çocuk olmak üzere 2.7 milyonu aşkın kişiyle Türkiye dünyada en fazla sayıda Suriyeli mülteci barındıran ülke konumunda.** Milli Eğitim Bakanlığı'nın son tahminlerine göre **330.000'den fazla Suriyeli ve diğer mülteci çocuk ülkenin çeşitli yerlerinde örgün eğitime kayıtlı durumdadır** – bu rakam, Haziran 2015'te sona eren bir önceki ders yılına göre **%50'nin üzerinde artış olduğunu göstermektedir.** Ancak, eğitim sisteminin dışında kalan çocuk sayısı hâlâ yüksektir.

Türkiye'deki Suriyeli çocukların eğitim ve korunma ihtiyaçları çok büyük ve sürekli artıyor. **UNICEF, Türkiye Hükümeti ve ortaklarıyla birlikte bu zorlukların üstesinden gelerek, bu kız ve erkek çocukların bir 'kayıp kuşak' haline gelmesini önlemeye çalışıyor.**

## UNICEF'in Müdahale Programı

UNICEF, Suriyeli çocukların ve gençlerin ihtiyaçlarının karşılanması, kendi potansiyellerini en yüksek düzeye çıkaracak araçlarla donatılmaları için uzun dönemli yatırımlar yapılmasını savunmaktadır. 2012 yılından bu yana krizin **eğitim, çocuk koruma ve gençlerin katılımı, temel ihtiyaçlar, sağlık ve beslenme** gibi alanlarda çocuklar üzerindeki olumsuz etkilerini en aza indirmek için önemli çabalar sergilenmektedir.

<sup>1</sup> Mültecilerle ilgili demografik bilgilerin tamamı UNHCR/GİGM'nin Ağustos 2016 rakamlarıdır.

<sup>2</sup> UNICEF tahminleri UNHCR/GİGM'nin Ağustos 2016 verilerini temel almaktadır,

<sup>3</sup> Veriler Milli Eğitim Bakanlığı tarafından sağlanan Şubat 2016 verileridir. Bu rakamlar Suriyeli olmayan ancak Arapça konuşan (örneğin Iraklı) mülteci çocukları da kapsamaktadır.

<sup>4</sup> UNICEF tahminleri UNHCR/GİGM ve Milli Eğitim Bakanlığı'nın Şubat 2016 verilerini temel almaktadır.

unicef 

# Türkiye'deki Suriyeli Çocuklar

## Sayılarla durum

**2.724.937<sup>1</sup>**

Türkiye'deki kayıtlı Suriyeli sayısı

**254.747**

Kamplarda kalan Suriyeli sayısı

**2.470.190**

Kamp dışında yaşayan Suriyeli sayısı

**1.5 milyon<sup>2</sup>**

Suriyeli çocuk sayısı (toplam Suriyeli nüfusun %54'ü)

**330.000<sup>3</sup>**

Okula kayıtlı Suriyeli ve diğer mülteci çocukların sayısı

**500.000'in üzeri<sup>4</sup>**

Tahmini okul dışı Suriyeli çocuk sayısı

## EĞİTİM

UNICEF, eğitimin üç temel ayağıyla ilgili olarak Milli Eğitim Bakanlığı (MEB) ve diğer ortaklarla yakın işbirliği içinde çalışmaktadır. Eğitim 3 temel ayağı, Türkiye'deki gerek Suriyeli gerekse dezavantajlı Türkiyeli çocuklar için **sistemin güçlendirilmesi, kapsayıcı eğitimin kalitesinin ve erişimin artırılmasıdır**. Önemli çabalara ve bugüne dek elde edilen kazanımlara rağmen okula gitmeyen çocukların eğitim ihtiyaçlarının karşılanması için daha ileri düzeyde müdahaleler gerekmektedir.



### Bugüne dek elde edilen bazı önemli sonuçlar:<sup>5</sup>

- **224 okul ve Geçici Eğitim Merkezi (GEM)** inşa edilmiş, yenilenmiş ya da yeniden donatılmıştır.
- **Suriyeli ve Türkiyeli olmak üzere Yaklaşık 440.000 çocuğa** okul çantası ve kırtasiye malzemesi dağıtılmıştır.
- Kamp dışında ve kamplarda **12.435 Suriyeli gönüllü öğretmene** aylık teşvikler sağlanmıştır.
- Okuma yazmaya destek amacıyla kamplarda **21 kütüphane** kurulmuştur.
- Kamplarda ve kamp dışında görev yapan yaklaşık **10.000 Suriyeli gönüllü öğretmene** Olağanüstü Durumlarda Sürdürülebilir Eğitim, zorlu koşulların üstesinden gelme becerileri ve psiko-sosyal destek eğitimi verilmiştir.
- Okul öncesi eğitim kurumlarına ve tüm çocuk dostu mekânlara **50 erken dönem çocuk gelişimi (EÇG) seti** sağlanmıştır.
- Ülkedeki 211 okulda ve GEM'de bulunan 33.300 çocuğa **370 eğlence-dinlenme setleri** dağıtılmıştır.
- Eğitim sisteminin Suriyeli çocukların ihtiyaçlarına daha iyi yanıt verecek şekilde güçlendirilmesi için **9 İl Eylem Planı'nın** (IEP) uygulanmasında Milli Eğitim Bakanlığı'na teknik destek sağlanmıştır. **Eylem planları 10 yeni il için geliştirilmektedir**.
- Suriyeli öğrencilerin derslerindeki notlarını ve okula devam durumlarını izlemek mezuniyet belgelerini düzenlemek için **Yabancı Öğrenci Bilgi İşletim Sistemi'ne (YÖBİS)** teknik ve finansal destek sağlanmıştır.



*Adım Mustafa. 16 yaşındayım ve liseye gidiyorum. Savaş başlayınca evimiz, okulumuz, hepsi harap oldu. Umarım ben ve arkadaşlarım okullarımızı bitirip mühendis olabiliriz ve yıkıma uğrayan ülkemizi yeniden inşa edebiliriz."*

Photo: @UNICEF/Ankara-Turkey 2014/Yurtsever

<sup>5</sup> Aksi belirtilmedikçe elde edilen tüm sonuçlar Temmuz 2016 itibarıyla kümülatif niteliktedir.

## ÇOCUK KORUMA

Türkiye'deki Suriyeli çocuklar savaşı ve acılarını bilinci elden yaşamış olup, şiddet, psikolojik sorunlar, çocuk evlilikleri ve silahlı gruplara dâhil olma gibi risklerle karşı karşıyadır. UNICEF, hükümet yetkilileri ve diğer ortaklarla birlikte çocuklar için koruyucu ortamlar oluşturulmasına odaklanmaktadır. Çocuk dostu mekânlar duygusal açıdan toparlanmayı ve sevkleri mümkün kılarken, risk altındaki çocukların belirlenmesinde ve bu çocuklara öncelik tanınmasında yetkililere destek sağlanmaktadır. Ebeveynlere, kendi çocuklarındaki sorunlarla baş edebilmeleri için destek verilmiş ve eğitimler düzenlenmiş; durumdan etkilenen ergenlere ve gençlere de kendi topluluklarında pozitif ve barış tesis etmeye yönelik roller üstlenmeleri için gerekli donanım sağlanmıştır.



### Bugüne dek elde edilen bazı önemli sonuçlar:

- Güneydoğu'daki illerde faaliyet gösteren **2 gezici psiko-sosyal destek biriminin** yanı sıra halen 22 kampta ve 5 kentte **27 Çocuk Dostu Mekân (ÇDM)** faaliyet göstermektedir.
- ÇDM'lerde **679.000 çocuk** çocuk koruma ve psiko-sosyal destek (PSD) hizmetlerinden yararlanmış olup, bu çocuklardan **166.000'i** düzenli ve sistematik psiko-sosyal destek görmüştür.
- 3 Ergen Dostu Alan, 2 Kız Çocukları için Güvenli Alan, 5 Çocuk Koruma Destek Merkezi ve 1 Çocuk Koruma Destek Ana Merkezi** doğrudan psiko-sosyal destek, boş zaman değerlendirme ve yaşam becerileri geliştirme, vaka yönetimi, hukuk danışmanlık ve özel destek ihtiyacı olan çocukların belirlenmesi ve yönlendirilmesi gibi hizmetler vermek amacıyla 8 ilde faaliyet göstermektedir.
- Yarisından çoğu kız olmak üzere **1.430'un üzerinde Suriyeli ergen/genç gönüllü** ÇDA'ları desteklemek üzere eğitilmiştir.
- Yaklaşık **5.000 çocuk** destek almak üzere ilgili yerel hizmet sağlayıcılara yönlendirilmiştir.
- Hükümetten ve sivil toplumdan yaklaşık **1.300 temel aktör** "Olağanüstü Durumlarda Çocuk Koruma" eğitimi almıştır.
- Çocuk yetiştirme programı aracılığıyla **40.000'den fazla Suriyeli ebeveyn** çocuklarının duygusal ve davranışsal sıkıntılarını ele alıp onlara daha destekleyici olacak şekilde gerekli becerilerle donatılmıştır.
- Etkilenen gruplarda yaşayan **70.000'den fazla Suriyeli ve Türk ergen** akran desteği, gençlerin harekete geçirilmesi ve savunusu çalışmaları aracılığıyla sosyal uyum aktiviteleri konusunda eğitilmiştir.
- Şanlıurfa ve Hatay'da, yarisından çoğu kız çocuk ve kadın olmak üzere yaklaşık **6.000 çocuğa ve ebeveyne** mayın ve savaş artığı patlayıcıların yol açtığı riskler konusunda eğitim verilmiştir.



"Adım Ala, 13 yaşındayım. Gittiğim okul çok güzel. En sevdiğin dersler Matematik ve Türkçe. Lübnanlı şair Halil Cibran'ı çok beğeniyorum, bütün şiirlerini okudum. Kahvaltı etmeden sabah saat 8'de okula gidiyorum. Öğleye doğru dersler bittiğinde eve gelip öğle yemeğimi yiyorum. Sonra Çocuk Dostu Alana gidip saat 4'e kadar orada kalıyorum. Oyunları ve yarışmaları seviyorum, ama henüz kazandığım olmadı. Orada vakit geçirmeyi seviyorum."

Photo: ©UNICEF Turkey/2014/Yurtsever

## TEMEL İHTİYAÇLAR

UNICEF, güç durumdaki Suriyeli çocukların ve ailelerin soğuk kış aylarını geçirebilmeleri için temel destek ve yardımlarını sunmaya devam etmektedir.

UNICEF 2015'te kış aylarına yönelik desteğinde önemli bir değişikliğe giderek ağırlığını yardım malzemeleri ve kışlık giysiler yerine nakit yardımlara vermiştir. Bu yaklaşım Türkiye'deki Suriyeli mültecilerin dayanıklılığını artırma ihtiyacı açısından etkili yardımlarla ilgili son düşünceyi yansıtmaktadır. Sahada yerel ve uluslararası STK'larla birlikte çalışan UNICEF Türkiye'nin **10 ilinde 20.000'den fazla zor durumdaki Suriyeli aileye koşulsuz nakit kuponu dağıtmış olup, bu yardımlardan tahminen 103.000 kişi yararlanmış**tır.



Bu program kapsamında yardıma muhtaç olduğu belirlenen her haneye kupon verilmiş ya da nakit ödeme yapılmıştır (her hane için 150-200 dolar arasında). Aileler bunlarla daha önceden belirlenmiş mağazalardan büyük ihtiyaç duydukları malzemeleri ve giysileri satın alabilmişler, böylece aslında kısıtlı olan kaynaklarını kira ve yiyecek gibi diğer temel ihtiyaçlarına ayırabilmişlerdir. Kırsal kesimlerde yaşayıp alışveriş yapılabilecek yerlere erişim imkânları yetersiz olan ailelere de, diğerlerinininkiyle eşdeğer ısıtıcı, battaniye, kilim ve kışlık giysi gibi malzemeler temin edilmiştir.

## SAĞLIK VE BESLENME

UNICEF, özellikle kamp dışında yaşayanlarla birlikte Suriyeli çocukların aşılama, beslenme ve hijyen ihtiyaçlarını karşılanması ve önemli sağlık meseleleri ile ilgili farkındalığın artması için Türkiye hükümetiyle yakın işbirliği içinde çalışmaktadır.

### Bugüne dek elde edilen bazı önemli sonuçlar:

- Suriye'de 2013 yılında baş gösteren çocuk felci vakalarının ardından **1 milyon üzerinde** Suriyeli ve Türkiyeli çocuğa çocuk felci ve kızamık aşısı yapılmış olup, **1,3 milyon üzerinde** çocuk da Sağlık Bakanlığı tarafından 2015 yılında gerçekleştirilen çocuk eliminasyon kampanyası kapsamında aşılanmıştır.
- **2.200'den** fazla çocuğa beslenme taraması yapılmıştır. Bu çocuklardan 45'inde orta düzeyde akut malnütrisyon tespit edilmiş ve tedavi programları kapsamına alınmıştır. Mikronütriye yetersizliği olan yaklaşık 750 çocuğa vitamin tozları (VMP) verilmiş, yaklaşık 2.450 çocuğa, hamile kadına ve emziren kadına da yüksek enerji bisküvileri sağlanmıştır.
- İyi beslenme, diyet çeşitlendirme, yüksek enerjili bisküvi (HEB) ve mikronütriye tozu kullanımı, anne sütüyle beslenme ve hijyen konularında farkındalığı artırmak üzere yaklaşık **650.000** broşür ve diğer iletişim materyali dağıtılmıştır.
- Kamplarda ve kamp dışında yaşayan Suriyeli çocuklara **1,6 milyon** paket HEB sağlanmıştır.
- UNICEF'in paydaşları için, akut malnütrisyon tedavisi, bebek ve küçük çocuk beslenmesi, gıda güvenliği, su ve sanitasyon gibi konuları kapsayan olağanüstü durumlarda beslenme eğitimleri verilmiştir.



## Geleceğe İlişkin Taahhütler

UNICEF, Türkiye hükümetinin Suriyeli çocuklarla güç durumdaki Türkiyeli çocukların ve gençlerin ihtiyaçlarının karşılanmasına yönelik çabalarını desteklemeye devam edecektir. Bu kapsamdaki kritik müdahaleler 2016 ve 2017'de şu alanlara odaklanacaktır:

- Okul çağındaki tüm çocukların bir biçimde eğitim almalarını sağlamak amacıyla örgün, örgün dışı ve yaygın eğitim aracılığıyla her kademedeki **kaliteli eğitim fırsatlarına erişimin artırılması**;
- Gerek Suriyeli gerekse Türkiyeli çocukların, kendi kişisel gelişimlerinin desteklenmesi, pozitif norm ve davranışların özendirilmesi bağlamında **kapsayıcı ve katılımcı öğrenme fırsatlarından yararlanmalarının sağlanması**;
- **Suriyeli ve Türk gençlere** destek alınabilecek yerler, öğrenme fırsatları ve sosyal etkinlikler gibi konularda akranlarını bilgilendirme ve yol göstermede aktif rol üstlenebilecekleri **donanımın sağlanması**;
- **Psiko-sosyal destek hizmetlerinin** kapsamının kamp dışında yaşayan çocuklar için **genişletilmesi**.
- Danışmanlık, zihinsel sağlık desteği, toplumsal cinsiyet temelli şiddetin önlenmesi ve müdahale gibi alanlarda **çocuk koruma hizmetlerinin yaygınlaştırılması**;
- Ülkede var olan **örgün çocuk koruma sistemlerinin** yanı sıra, hükümet ve STK'lardaki profesyoneller ile saha çalışanların kapasitelerinin güçlendirilmesi.



### Suriyeli çocuklar umutlarını yitirmemiştir. Bizler bu umudu canlı tutmalıyız!

*Uluslararası topluluğun Türkiye'deki Suriyeli çocukların ihtiyaçlarını karşılamak üzere kaynakların sağlanmasına vereceği destek bu çocukların kayıp kuşak haline gelmelerinin önlenmek için hayati öneme sahiptir.*

UNICEF ve ortakları, "No Lost Generation" şemsiyesi altında bu çocukların geleceğini korumaya yönelik küresel ölçekteki eşgüdümlü çabaları artırmaktadır. Uluslararası aktörler, eğitim ve psiko-sosyal desteğe erişimi sağlamak, toplumsal bütünleşmeyi güçlendirmek ve geleceğe dönük umut aşılacak üzere bir araya gelmiştir: [nolostgeneration.org](http://nolostgeneration.org)

Daha fazla bilgi için: UNICEF Türkiye, [www.unicef.org.tr](http://www.unicef.org.tr)